

Duminica întâi din Post (a Ortodoxiei)

APOSTOL. EVREI 11, 24-26; 32-40

Fraților, prin credință, Moise, când s-a făcut mare, n-a voit să fie numit fiul fiicei lui Faraon, ci a ales mai bine să pătinească cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibă dulceața cea trecătoare a păcatului, socotind că batjocorirea pentru Hristos este mai mare bogăție decât comorile Egiptului, fiindcă se uita la răsplătire. Și ce voi mai zice? Că timpul nu-mi va ajunge, ca să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel și de proroci, care prin credință au biruit împărății, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în războaie, au

întors taberele vrăjmașilor pe fugă; unele femei și-au luat pe morții lor înviați. Alții au fost chinuți, nepri-mind izbăvirea, ca să dobândească mai bună înviere; alții au suferit batjocură și bici, ba chiar lanțuri și închisoare; au fost uciși cu pietre, au fost puși la cazne, au fost tăiați cu fierăstrăul, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, lipsiți, strâmtorați, rău primiți. Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii, și în munți, și în peșteri, și în crăpăturile pământului. Și toți aceștia, mărturisii fiind prin credință, n-au primit făgăduință, pentru că Dumnezeu rânduse pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvârșirea.

EVANGHELIE. IOAN 1, 43-51

În vremea aceea a vrut Iisus să plece în Galileea și a găsit pe Filip. Și i-a zis Iisus: Urmează-Mi! Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru. Filip a găsit pe Natanael și i-a zis: Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și prorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret. Și i-a zis Natanael: Din Nazaret poate fi ceva bun? Filip i-a zis: Vino și vezi. Iisus a văzut pe Natanael venind către El și a zis despre el: Iată, cu adevărat, israelit în care nu este vicleșug. Natanael

l-a spus: De unde mă cunoști? A răspuns Iisus și i-a zis: Mai înainte ca Filip să te cheme, te-am văzut când erai sub smochin. Răspuns-a Natanael: Rabbi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel! Iar Iisus i-a zis: Pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin, crezi? Mai mari decât acestea vei vedea. Și a grăit: Adevărat, adevărat zic vouă, că de acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborându-se peste Fiul Omului.

TÂLCUIRI

Iubiți frați! Cuvântul nostru din Duminica Ortodoxiei trebuie să înceapă, în chip firesc, cu întrebarea: Ce este Ortodoxia?

Ortodoxia este adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu și cinstire a lui Dumnezeu; Ortodoxia este închinarea la Dumnezeu în Duh și Adevăr; Ortodoxia este proslăvirea lui Dumnezeu prin adevărata Lui cunoaștere și închinare la El; Ortodoxia este proslăvirea de către Dumnezeu, prin dăruirea harului Atotsfântului Duh, a omului care slujește Lui cu adevărat. Duhul

este slava creștinilor (Ioan 7, 39). Unde nu este Duhul, acolo nu este Ortodoxie.

Nu este Ortodoxie în învățăturile și filosofările omenești: în ele domnește știința cu nume mincinos, care e roadă a căderii. Ortodoxia este învățătura Sfântului Duh, dată de Dumnezeu oamenilor spre mîntuire. Unde nu este Ortodoxie, acolo nu este mîntuire. "Cine voiește să se mîntuiască, mai înainte de toate se cade lui să țină credința sobornicească, pe care dacă

Icoana Triumful Dreptei Credițe (secolul al XV-lea)

nu o va păzi omul întregă și fără de prihană, fără nici o îndoială, va pieri pe veci”.

Comoară de mult preț este învățătura Sfântului Duh! Ea e predanisită în Sfânta Scriptură și în sfânta Predanie a Bisericii Ortodoxe. Comoară de mult preț este învățătura Sfântului Duh! În ea e chezașia mîntuirii noastre. De mult preț, cu neputință de înlocuit, neasemuită pentru fiecare dintre noi e fericirea sorții noastre veșnice: tot atît de prețioasă, mai presus de orice preț, este și chezașia fericirii noastre veșnice – învățătura Sfântului Duh.

Spre a păstra în noi această chezașie, Sfânta Biserică înșiră astăzi, în auzul tuturor, învățăturile născute și răspîndite de satana, prin care se vădește vrăjmașia față de Dumnezeu, care se împotrivesc mîntuirii noastre și caută să ne-o răpească. Ca pe niște lupi răpitori, ca pe niște șerpi aducători de moarte, ca pe niște hoți și ucigași, Biserica înfierează aceste învățături; păzindu-ne de ele și chemîndu-i să iasă din tărîmul pierzaniei pe cei amăgiți de ele, ea dă anatemei aceste învățături și pe cei ce se țin de ele cu îndărătnicie.

Cuvîntul anatema înseamnă îndepărtare, lepădare. Cînd Biserica dă anatemei o învățătură, asta înseam-

nă că învățătura cu pricina cuprinde hulă asupra Sfântului Duh, și pentru mîntuire este de trebuință ca ea să fie lepădată și îndepărtată cum este îndepărtată otravă de mîncare.

Cînd este dat anatemei un om asta înseamnă că omul cu pricina și-a însușit cu hotărîre învățătura hulitoare, lipsindu-se prin ea de mîntuire pe sine și pe semenii săi, cărora le împărtășește felul său de gîndi.

Cînd cineva se hotărăște să părăsească învățătura hulitoare și să primească învățătura pe care o ține Biserica Ortodoxă, el e îndatorat, după rînduiele Bisericii Ortodoxe, să dea anatemei învățătura mincinoasă pe care o ținea pînă atunci și care îl ținea în pierzare, înstrăinîndu-l de Dumnezeu, făcîndu-l să rămînă vrăjmaș lui Dumnezeu, hulitor al Sfântului Duh, părtaș al satanei.

Însemnătatea anatemei este de doctorie duhovnicească a Bisericii împotriva unei boli a duhului omenesc, boală care pricinuiește moarte veșnică.

Pricinuiesc moarte veșnică toate învățăturile omești care vâra în credință filosofarea proprie, scoasă din știința cu nume mincinos, din cugetarea truască – această moștenire de obște a duhurilor căzute și

a oamenilor, în învățătura de Dumnezeu descoperită despre Dumnezeu. Filosofarea omenească amestecată în învățătura credinței creștinești se numește erezie, iar urmarea acestei învățături – rea credință.

Apostolul înșiră între faptele trupești și ereziile (Gălățeni 5, 20). Ele țin de faptele trupești prin obârșia lor, cugetarea trupească, care este moarte, care este vrăjmășie față de Dumnezeu, care legii lui Dumnezeu nu se supune, că nici nu poate (Romani 8, 6-7). Ele țin de faptele trupești prin urmările lor. Înstrăinînd duhul omenesc de Dumnezeu, unindu-l cu duhul satanei în păcatul de căpetenie al acestuia – hulă împotriva lui Dumnezeu, ele îl supun robiei patimilor, ca pe un părăsit de Dumnezeu, ca pe un lăsat în voia propriei lui firi căzute, întunecatu-s-a inima lor cea neînțelegătoare, spune Apostolul despre înțelepții care s-au abătut de la adevărata cunoaștere de Dumnezeu: zicîndu-se pe sine a fi înțelepți, au înnebunit... au mutat adevărul lui Dumnezeu într-o minciună... pentru aceea i-a și dat pe ei Dumnezeu într-o patimă de ocară (Romani 1, 21-22, 25-26).

“Patimi de ocară” sînt numite felurite patimi curvești. Purtarea ereziarhilor era dezvăluită: Apolinarie era preacurvar, Eutihie era cu osebire rob patimii iubirii de bani, Arie era cumplit de desfrînat.(...)

Ereziile, fiind fapte trupești, roade ale cugetării trupești, sînt născocite de către duhurile căzute. “Fugiți de ereziile cele fără de Dumnezeu”, spune Sfîntul Ignatie Teoforul, “căci sînt născocire a diavolului, a șarpelui, începătorului răutății”. Nu trebuie să ne mirăm de asta: duhurile căzute s-au coborît din înălțimea vredniciei duhovnicești și au căzut în cugetarea trupească mai mult decît oamenii. Oamenii au puțința să treacă de la cugetarea trupească la cea duhovnicească; duhurile căzute sînt lipsite de această puțință. Oamenii nu sunt supuși unei atît de puternice înrîuriri a cugetării trupești, fiindcă în ei binele cel firesc nu a fost nimicit, precum în duhuri, de cădere.

În oameni, binele este amestecat cu răul, și ca atare este netrebnic; în duhurile căzute domnește și lucrează numai răul. Cugetarea trupească a dobîndit în privința duhurilor dezvoltarea cea mai cuprinzătoare și deplină pe care o putea atinge.

Păcatul lor de căpetenie este ura înverșunată față de Dumnezeu, ce se vedește printr-o înfricoșătoare și neconținută hulă împotriva Lui. Ele s-au trufit înaintea lui Dumnezeu Însuși; au prefăcut supunerea față de Dumnezeu, care este firească pentru zidire, într-o

neîncetată lucrare împotriva Lui, într-o neîncetată vrăjmășie. Din această pricină, căderea lor este adîncă și rana morții veșnice cu care sunt ele rănite este cu neputință de tămăduit.

Patima lor de căpetenie este trufia; ele au o monstruoasă și prostească slavă deșartă; află plăcere în toate felurile păcatului, petrec neconținut în acestea, trecînd de la un păcat la altul. Ele se tîrăsc și în iubirea de argint, și în îmbuibarea pîntecelui, și în preacurvie. Neavînd puțința de a săvîrși păcatele trupești cu trupul, duhurile căzute le săvîrșesc cu închipuirea și cu simțirea; ele au împroriat firii netrupești păcatele proprii trupului; ele au dezvoltat în sine păcatele ce nu sînt proprii firii lor neasemuit mai mult decît pot fi acestea dezvoltate între oameni.

A căzut din cer, spune Prorocul despre heruvimul căzut, luceafărul cel ce răsărea dimineața, zdrobitu-s-a pe pămînt. Tu ai zis într-o cugetare: în cer mă voi sui, deasupra stelelor cerului voi pune scaunul meu... fi-voi asemenea Celui preainalt. Iar acum în iad te vei pogorî, și în temelii pămîntului... fi-vei lepădat în munți ca un mort (Îs. 14, 12-15, 19).

Duhurile căzute, purtînd în sine temeiul tuturor păcatelor, se străduiesc să-i atragă în toate păcatele pe oameni, cu scopul și cu setea de a-i da pierzării. Ele ne atrag în felurita desfătare a trupului, în iubirea de cîștig, în iubirea de slavă, zugrăvind-ne în culorile cele mai vii și mai atrăgătoare obiectele acestor patimi. Ele se străduiesc să ne atragă mai ales în trufie, din care odrăslesc precum verdețurile din semințe vrăjmășia față de Dumnezeu și hulă împotriva Lui.

Păcatul hulei împotriva lui Dumnezeu, care alcătuiește miezul tuturor ereziilor, este păcatul cel mai greu, care este propriu duhurilor căzute și alcătuiește însușirea lor cea mai aparte.

Duhurile căzute se străduiesc să acopere toate păcatele cu o mască plăcută, numită în scrierile ascetice ale Părinților îndreptățiri. Ele fac asta cu scopul ca oamenii să fie amăgiți mai lesne, să se învoiască mai ușor la primirea păcatului.

La fel fac ele și cu hulă împotriva lui Dumnezeu: se străduiesc să o acopere cu nume mărețe, cu o retorică pompoasă, cu o filozofie elevată. Cumplită armă sînt în mîinile duhurilor ereziile! Ele au pierdut popoare întregi răpindu-le fără ca acelea să bage de seamă creștinismul, înlocuind creștinismul cu o învățătură hulitoare, împodobind această învățătură ucigașă cu numele de creștinism purificat, adevărat, restaurat.

Erezia este un păcat săvârșit, în primul rînd, cu mintea. Acest păcat, fiind primit de minte, se împărtășește duhului, se revarsă asupra trupului, spurcă chiar trupul nostru, ce are putința de a primi sfințire din împărtășirea cu harul dumnezeiesc și de a se spurca și molipsi prin împărtășirea cu duhurile căzute. Acest păcat este cu greu băgat de seamă și anevoie priceput pentru cei care nu cunosc bine creștinismul, și ca atare prinde lesne în cursele sale simplitatea, neștiința, mărturisirea nepăsătoare și superficială a creștinismului.

Sfântul Ignatie Briancianinov

Au fost prinși de erezie pentru o vreme Preacuvioșii Ioanichie cel Mare, Gherasim de la Iordan și alți câțiva bineplăcuți lui Dumnezeu. Dacă sfinții bărbați care și-au dus viața numai și numai cu grijă mîntuirii nu au putut pricepe dintr-o dată hula ascunsă sub o mască frumoasă, ce să mai spunem de cei care-și duc viața în griji lumești, avînd despre credință o concepție neîndestulătoare, cu totul neîndestulătoare?

Cum să recunoască aceștia erezia aducătoare de moarte, dacă ea li se înfățișează sub masca înțelepciunii, dreptății și sfințeniei? Iată pricina pentru care obști creștine întregi și popoare întregi s-au plecat lesne sub jugul ereziei!

Din aceeași pricină este foarte anevoioasă întoarcerea din erezie la Ortodoxie, cu mult mai grea decît întoarcerea din necredință și idolatrie. Erezii care sunt mai aproape de ateism sunt mai lesne recunoscute și oprite decît cele mai puțin îndepărtate de credința ortodoxă și, ca atare, mai ascunse.

Împăratul roman cel întocmai cu Apostolii, Marele Constantin, i-a scris o epistolă Sfîntului Alexandru, patriarhul Alexandriei, cel care l-a dat în vileag pe ereziarhul Arie, îndemnîndu-l să înceteze cearta ce strică pacea din pricina unor cuvinte deșarte. Prin aceste cuvinte pe care Constantin le-a numit deșarte era tăgăduită Dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos, era nimicit creștinismul. Astfel, și într-un bărbat sfînt, rîvnitor al dreptei credințe, neștiința a fost amăgită printr-o cursă a ereziei pe care el nu a putut să o priceapă.

Erezia, fiind păcat greu, păcat de moarte, se vindecă ușor și hotărîtor – că păcat al minții -prin darea ei nefățarnică, din toată inima, anatemei. Sfîntul Ioan Scărarul a zis: “Sfînta Biserică sobornicească îi primește pe eretici cînd ei dau anatemei fără fățarnicie erezia lor, și îndată îi învrednicește de Sfintele Taine; iar pe cei căzuți în curvie, chiar dacă își mărturisesc și părăsesc păcatul, poruncește, urmînd apostoleștilor rînduieli, să fi despărțiți de Sfintele Taine pentru mulți ani”.

Urma lăsată de păcatul trupesc rămîne în om și după mărturisirea păcatului, și după părăsirea lui; urma lăsată de erezie e nimicită îndată după lepădarea ei. Fără această doctorie, otrava hulei împotriva lui Dumnezeu rămîne în duhul omenesc și nu încează a-l clătina cu nedumeriri și îndoieli pricinuite de împreună-simțirea netăiată din rădăcină față de erezie; rămîn gînduri ce se ridică împotriva înțelegerii lui Hristos (II Cor. 9, 5), ce fac anevoioasă mîntuirea pentru cel ținut în legăturile lor, ținut în legăturile nesupunerii și împotrivirii față de Hristos, pentru cel ce rămîne în împărtășire cu satana.

Doctoria anatemei a fost întotdeauna socotită ca neapărat trebuincioasă de către Sfînta Biserică în privința cumplitei boli a ereziei. Cînd Fericitul Teodorit, episcopul Cirului, dorind să se îndreptățască în privința învinuirilor aruncate asupra lui, Părinții i-au cerut ca mai întîi de toate să-l dea anatemei pe ereziarhul Nestorie. Teodorit, care se lepădase de Nestorie, dar nu așa de hotărît cum se lepădase de el Biserică, a vrut să dea lămuriri. Părinții i-au cerut iarăși să

dea anatemei cu hotărîre, fără alte explicații, pe Nestorie și învățătura acestuia. Teodorit a vrut din nou să dea lămuriri, însă Părinții au cerut iarăși ca el să dea anatemei pe Nestorie, amenințînd că altminteri îl vor socoti eretic pe însuși Teodorit. Teodorit a rostit anatema asupra lui Nestorie și a tuturor învățăturilor eretice ale acelei vremi. Părinții au dat slavă lui Dumnezeu, l-au proclamat pe Teodorit păstor ortodox, iar Teodorit nu a mai cerut să dea lămuriri, căci lepădase din sufletul său pricinile care îl făceau să simtă nevoia de a da lămuriri.

Așa stau lucrurile între duhul omenesc și înfricoșătoarea boală a ereziei.

Auzind astăzi amenințătoarea vestire a doctoriei duhovnicești, să o primim cu înțelegere adevărată și, dînd-o sufletelor noastre, să lepădăm fără fățarnicie și în chip hotărîtor acele pierzătoare învățături pe care Biserica le va lovi cu anatema spre mîntuirea noastră. Chiar dacă le-am lepădat întotdeauna, să întărim glasul prin care le lepădă Biserica.

Libertatea, ușurimea, puterea duhovnicească pe care le vom simți negreșit în noi ne mărturisesc dreptatea acestei lucrări bisericești și adevărul învățăturii vestite în ea.

Sfantul Ignatie Briancianinov, Predici la Triod și Penticostar Editura Sofia, București, 2003

PENTRU TINERI

Căci ce înseamnă să fii Icoana lui Dumnezeu, să fii Chipul lui Dumnezeu? Aceasta înseamnă, frate: noi avem minte, iar mintea este chipul voii lui Dumnezeu în noi; avem simțire, avem inimă - aceasta este chipul lui Dumnezeu în noi; viețuim în această lume - aceasta este chipul viețuirii dumnezeiești; suntem ca icoane nemuritoare ale lui Dumnezeu - acesta este chipul nemuririi dumnezeiești. Și Dumnezeu ne-a creat asemenea chipului Său, ca să viețuim în această lume întru El, ca mintea noastră totdeauna să cugete: Ia aminte de unde ești, tu ești de la Dumnezeu, să ai gânduri curate, gânduri dumnezeiești. Atunci voia noastră este sănătoasă și desăvârșită, când se întoarce către voia lui Dumnezeu, către originea sa. Simțirea noastră este curată, sănătoasă, este dumnezeiască, dacă se călăuzește după simțirea dumnezeiască.

În această lume, noi suntem, frate, la luptă, mereu în luptă. Niciodată nu încetează această luptă. Diavolul aleargă în jurul fiecăruia dintre noi căutând ca să o schimo-nosească, să întineze, să distrugă, să nimicească Icoana lui Dumnezeu, Care este întru noi, ca să-l poată purta pe om după voia lui cea demonică și nebună și să-l înfunde în iad. De aceea în Evanghelie auzim de atâtea ori din gura Mântuitorului: Privegheați, privegheați asupra sufletelor voastre! (Matei 24, 42; 26, 41). Sufletul este măreția dumnezeiască întru tine, mărirea dumnezeiască. Aceasta este cea mai de seamă valoare pe care o aveți; cea mai de seamă valoare după Dumnezeu, în toate lumile, este sufletul omului. Ia aminte ce faci cu sufletul tău! El este nemuritor și veșnic.

Domnul i-a dăruit Bisericii toate mijloacele și puterile, pentru ca să păstrăm întru noi această măreție dumnezeiască și să o sporim până la cea mai înaltă măsură. Ne-a dăruit Sfintele Taine și sfintele virtuți.

Sfântul post este curățirea sufletului, curățirea icoanei din suflet de noroiul păcatelor, de smogul patimilor, de mîlul viciilor, dacă omul voiește cu sinceritate să-și curățească sufletul înaintea lui Dumnezeu, să curățească icoana sufletului său care este cu totul mânjită și cel mai adesea stricată de păcate.

Apoi, rugăciunea este recunoașterea ajutorului lui Dumnezeu, a luminii cerești ce se pogoară în sufletul nostru întunecat, pentru a scoate bezna întunecată a păcatelor din icoana sufletelor noastre. Ce este iubirea evanghelică? Ce este milostenia, ce este blîndețea, ce este smerenia? Toate acestea sunt puteri dumnezeiești, sfinte virtuți evanghelice pe care ni le-a dăruit Domnul Hristos, iar Biserica ni le dăruiește și ni le recomandă ca să ne curățim sufletele de păcate și să zugrăvim icoana, icoana lui Hristos în sufletele noastre.

Culmea a toate este atinsă prin Sfânta Împărtășanie. Sfânta Împărtășanie prin care fiecare dintre noi ne împărtășim - cu Cine? Cu Însuși Domnul Hristos! Căci în Sfânta Împărtășanie fiecare creștin Îl primește pe Dumnezeu întreg, Îl primește pe minunatul Domn Hristos, primește întregul Său Adevăr veșnic, întreaga Sa Dreptate veșnică, primește întreaga Sa Viața veșnică.

De aceea, fratele meu, Sfânta Împărtășanie este cel mai însemnat eveniment în viața fiecărui creștin, cel mai important. Prin ea tu primești neștirbit nemuri-

rea lui Hristos în sufletul tău, Îl primești pe El întreg, primești Evanghelia Sa întreagă.

Ia aminte cum trăiești, până în ziua de astăzi. Nu sluți chipul lui Dumnezeu din sufletul tău și nu-L răni pe Domnul Hristos, Care prin Sfânta Împărtășanie a intrat în sufletul tău. Nu-I împleți prin păcatele tale cunună de spini în jurul capului. Nu-I intina mi-

nunatul și Sfântul Său Chip cu tina păcatelor tale, cu smogul patimilor tale. Ia aminte cum trăiești!

Cuviosul Iustin de la Celie,
Cuvinte despre veșnicie - predici alese,
Editura Egumenița, 2013

SĂ CÂNTĂM DOMNULUI

Troparul, glasul al 2-lea:

Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bunule, cerând ier-tare greșelelor noastre, Hristoase Dumnezeule. Că de voie ai binevoit a Te sui cu Trupul pe Cruce, ca să izbăvești din robia vrăjmașului pe cei pe care i-ai zidit. Pentru aceea, cu mulțumire strigăm Ție: Toate le-ai umplut de bucurie, Mântuitorul nostru, Cel ce ai venit să mântuiești lumea.

Slavă..., glasul al 2-lea,

Cei ce am trecut din necredință la bună credință și cu lumina cunoștinței ne-am luminat, să plesnim cu mâinile, precum zice psalmistul, aducând laudă de mulțumire lui Dumnezeu. Și cu cinste să ne închinăm sfintelor icoane ale lui Hristos și celor ale Preacuratei și ale tuturor sfinților, care sunt însemnate pe pereți, pe scânduri și pe sfințitele vase; lepădând păgâneasca credință a celor necredincioși. Pentru că cinstea icoanei, precum zice Vasile, trece la chipul carele s-a închipuit. Cerând pentru rugăciunile prea curatei Maicii Tale, Hristoase Dumnezeul nostru, și ale tuturor sfinților, să ne dăruiești nouă marea milă.

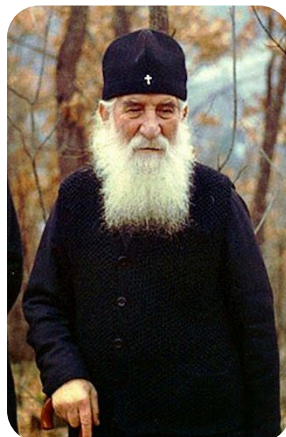
GÎNDUL ZILEI

Trebuie spus, spre slava Credinței Ortodoxe și că, nici o religie în afară de ea nu îl poate aduce pe om la desăvârșirea morală, altfel spus la sfințenie și la desăvârșita săvârșire a ceea ce este pe placul lui Dumnezeu.

SFÂNTUL IOAN DE KRONSTADT

Omul este icoana vie a lui Dumnezeu în această lume - aceasta este Vestea cea bună a acestei mari și sfinte Duminici a Ortodoxiei

SF IUSTIN POPOVICI

Sfântul Iustin Popovici